

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Jordbruksbyrån, N2

Beslutande
Minister
Fredrik Karlström

Föredragande
Byråchef
Sölve Högman

Justerat
Omedelbart

Nr 17

Lemlands kommuns (Saltkråkan) kompletterande ansökan om tillfälligt kostnadsersättningsstöd till kommunala offentliga kök för serverande av måltider från uteslutande åländska råvaror.

ÅLR 2023/4755
1417 N2

Beslut

Beslöts bevilja och utbetala 916,80 euro för serverande av 240 axganmåltider under en dag i veckan i 10 veckor. Stödet har reducerats från maximala 6,50 euro/måltid då det totala antalet måltider översteg 30.700 stycken. Beslutet utgör ett kompletterande beslut till det tidigare beviljade gällande ersättning för en enhet inom kommunen som lämnats utanför ursprungsansökan. Beviljandet av ersättningen påverkar inte tidigare fattade beslut.

Motivering

I enlighet med ansökan om kostnadsersättningsstöd och i enlighet med landskapsregeringens principer om tillfälligt kostnadsersättningsstöd till kommunala offentliga kök för servering av måltider producerade från uteslutande åländska råvaror.

Villkor

Sökande förbinder sig i enlighet med stödvillkoren att producera en måltid per dag, en dag i veckan i 10 veckor utgående från råvaror producerade på Åland. Sökande förbinder sig också att:

- Informera om råvarornas ursprung på måltidernas menyer
- Informera om deltagandet i stödordningen på hemsida samt på eventuella sociala medier

Redovisning

Stödet behöver inte kostnadsredovisas. Efter kampanjperioden redovisas antalet serverade axganmåltider som ifylles en utvärderingsblankett om stödets genomförande.

Påföres 61500.

Nr 18

Eckerö kommuns kompletterande ansökan om tillfälligt kostnadsersättningsstöd till kommunala offentliga kök för serverande av måltider från uteslutande åländska råvaror.

ÅLR 2023/5626

1418 N2

Beslut

Beslöts bevilja och utbetala 2.483 euro för serverande av 650 axganmåltider under en dag i veckan i 10 veckor. Stödet har reducerats från maximala 6,50 euro/måltid då det totala antalet måltider översteg 30.700 stycken. Beslutet utgör ett kompletterande beslut till det tidigare beviljade gällande ersättning för en enhet inom kommunen som lämnats utanför ursprungsansökan. Beviljandet av ersättningen påverkar inte tidigare fattade beslut.

Motivering

I enlighet med ansökan om kostnadsersättningsstöd och i enlighet med landskapsregeringens principer om tillfälligt kostnadsersättningsstöd till kommunala offentliga kök för servering av måltider producerade från uteslutande åländska råvaror.

Villkor

Sökande förbinder sig i enlighet med stöd villkoren att producera en måltid per dag, en dag i veckan i 10 veckor utgående från råvaror producerade på Åland. Sökande förbinder sig också att:

- Informera om råvarornas ursprung på måltidernas menyer
- Informera om deltagandet i stödordningen på hemsida samt på eventuella sociala medier

Redovisning

Stödet behöver inte kostnadsredovisas. Efter kampanjperioden redovisas antalet serverade axganmåltider som ifylles en utvärderingsblankett om stödets genomförande.

Påföres 61500.

Nr 19

Ålands biodlarförening r.f.:s anhållan om bidrag för genomförande av utbildning om bisjukdomar riktade till biodlare med anledning av konstaterande av sjukdomen yngelröta på Åland.

ÅLR 2023/7601

1419 N2

Beslut

Beslöts bevilja och utbetala 600 euro för genomförandet av en utbildning i bisjukdomar med särskilt fokus på den aktuella sjukdomen amerikansk yngelröta.

Motivering

Biodling är en viktig bidragande verksamhet för utvecklande av den biologiska mångfalden och biodlingen utgör en betydelsefull funktion som pollinerare inom

jordbruket. Binas roll som pollinerare innebär att artrikedomen i landskapet ökar och lantbrukets skördeutfall gynnas.

Redovisning

Ålands biodlarförening meddelar utbildningens program samt deltagarantal till landskapsregering efter utbildningstillfället.

Påföres 61500

Nr 20

Lagstiftningspromemoria gällande förslag till ändring av landskapslagen om avbytarstöd.

ÅLR 2023/7900

1420 N2, utdrag

Beslut

Landskapsregeringen beslöt överföra ärendet till lagberedningen för framtagande av ett lagförslag, **bilaga 1, N223E13**.

Lagstiftningspromemoria om förslag till ändring av landskapslagen om avbytarstöd (2019:88)

Sölve Högman och Annette Loumann

Datum: 10.10.2023

Dnr: ÅLR 2023/7900

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

solve.hogman@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Bakgrund

Systemet med avbytarservice som erbjuds till lantbrukare har lång tradition. Fram till år 2015 hade landskapsregeringen parallella system där jordbruksbyrån hade dels anställd personal som fungerade som avbytare till lantbrukare under ledigheter eller sjukskrivningar, dels fanns ett ersättningsystem där landskapsregeringen ersatte kostnader som lantbrukaren hade för avbytare som lantbrukaren antingen anställt eller hyrt in.

Avbytarsystemet har utgjort ett viktigt instrument för att stimulera djurproduktionen som anses viktig för den åländska livsmedelsindustrin men också för att befrämja den biologiska mångfalden och det öppna landskapet.

2015 reviderades systemet så att systemet nu utgörs av ett stödsystem där lantbrukarna i enlighet med lagstiftningen får kostnaderna för eventuella ledigheter ersatta till viss del i enlighet med de villkor som regleras i lagstiftningen. Lantbrukarna har rätt till ett visst antal timmar per år som de har rätt till att få ersättning för. Antalet timmar varierar efter produktionsinriktning med beaktande av den nivå av arbetstid per djur som den specifika inriktningen bedöms behöva. Ersättningen erbjuds endast till kommersiella djurhållare. Systemet betalas ut som ett nationellt statsstöd i enlighet med statstödsriktlinjerna och med en notifiering och ett kommissionsbeslut som grund men också som ett försumbart med deminimis-förordningen för lantbruk som grund (1408/2013). Systemet ersätter också delvis kostnader för vikariehjälp vid sjukdom som ett komplement till den försäkring som lantbrukaren har.

En viktig faktor för ersättningen är avbytarstödet belopp som regleras i lagens 5 §. I paragrafen regleras normen för avbytarstöd till 35 euro/timme för avbytarföretag och 18 euro/timme för privatanställda avbytare. Denna norm utgör grunden för ersättningen och är max taket för finansieringen av både ledigheter och vikariehjälp. Normen skall utgå från en normal nivå för en entreprenör som erbjuder denna typ av tjänster samt de kostnaderna för att ha en löneanställd att utföra den här typen av arbete. Ålands landskapsregering föreslog att denna norm skulle delegeras att regleras i en landskapsförordning när lagstiftningen utformades men detta godtogs inte i lagstiftningskontrollen med hänvisning till grundlagens krav om att reglera individens rättigheter i lag. Förvaltningen konstaterar att det är problematiskt att ha en ersättningsgrund som är så pass tydligt påverkad av inflation och kostnadsutveckling inskriven i lag. Det senaste årets kraftiga inflation tydliggör behovet av att göra en ändring i lagstiftningen och samtidigt initiera ett system som hanterar framtida inflation på ett effektivt sätt.

Lagstiftningsbehörighet

Enligt 18 § 15 p. i självstyrelselagen (FFS 1144/1991) för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk och i och med det eventuella stimulansåtgärder riktade till jordbruket som avbytarsystemet utgörs av.

Förslag

Landskapslagen om avbytarstöd och dess 5 § om avbytarstödet belopp är i behov av uppdatering. Lagstiftningen bereddes under åren 2012-2014 och trädde i kraft 2015 och avbytarstödet belopp utgår från den prisnivå som rådde under början av 2010-talet. Avbytarstödet belopp skall också omfatta transporter

för avbytaren till gården. Den generella löneutvecklingen har sedan 2015 varit ca 14 %. Driftskostnader för bilar har stigit en hel del på 10 år och den skattefria ersättningen för bil har ökat med 20 % under perioden. Gällande vikariehjälpen utgår systemet från att hälften av ersättningen skall komma från avbytarsystemet och övrig del från företagarpensionen. I pensionssystemet har den beräknade minimikostnaden stigit med 16 % sedan 2015. Sammantaget motiverar de konstaterade kostnadsökningarna och löneutvecklingen höjning av de normbelopp som regleras i lagen. Utifrån detta föreslås beloppet för avbytarföretagare ändras från 35 euro till 40 euro av vilket landskapet ska ersätta 80 %. Beloppet för privatanställda avbytare föreslås höjas från 18 till 20 euro av vilket landskapet ska ersätta 80 %.

För att undvika behovet av att ändra lagen för att inflationsjustera ersättningsgrunden föreslås beloppen knytas till ett index. Det är inte vanligt förfarande att binda näringsstöd till index och det innebär också en ökad administrationsbelastning men eftersom lagstiftningsprocessen för att initiera ändringar i ersättningsgrunden är så pass komplicerade uppfattas en indexbindning vara ett bättre alternativ.

Förändringar och dess följder

Den enda förändringen som föreslås är ändringen av beloppen i lagens 5 §.

Konsekvensutredning

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaden för förändringen är beräknad till ca 40 000 euro. Budgeten för avbytarstödet har åren 2021-2023 varit 300 000 år 2021 och 350 000 euro efterföljande år. Höjningen beräknas kunna göras inom ramen för budgetförslaget 2024 som är fortsatt 350 000 euro.

Administrativa konsekvenser

Grundförslaget innebär ingen förändring gällande administrationen av stödet annat än att blanketter och system för ansökande av stödet behöver uppdateras.

I det fall att en inflationsjusterings mekanism införs ökar administrationen något då förvaltningen årligen i enlighet med vad som föreslås i lagstiftningen behöver omberäkna beloppet som stödet skall grunda sig på. Ytterligare kan det krävas ytterligare tid för information om de årliga ändringarna av beloppsgrunden.

Miljökonsekvenser

Förslaget bedöms ha positiva miljökonsekvenser gällande området för biodiversitet då förslaget innebär att förutsättningar för djurhållning förbättras något och djurhållningen anses ha en positiv betydelse för utvecklande eller bibehållandet av biodiversiteten.

Jämställdhet

Förslaget bedöms ha positiv konsekvens för utvecklande av jämställdheten då ett väl fungerande avbytarsystem ger ökade förutsättningar för kombinerande av lantbruk, djurhållning och familjeliv.